

כ"א בשבט תשפ"ג
12 בפברואר 2023

חברות וחברי קהילת האוניברסיטה העברית,

ימים קשים עוברים עלינו. אנו נמצאים בעיצומו של משבר אזרחי שלדעת רבים מאתנו אין לו תקדים. כולנו מבינים שזאת זכותה ואף חובתה של ממשלה חדשה לקדם נושאים חדשים ולשנות כללים קיימים. זאת חלק מנשמת אפה של דמוקרטיה. יחד עם זאת חלק לא פחות חשוב של כל ממשלה הוא לכבד את כללי המשחק היסודיים של דמוקרטיה, הכוללים כיבוד זכויות אדם וחופש ביטוי וכוללים מערכת איזונים פנימית בין הרשויות על מנת לשמור על זכויות המיעוט ולמנוע עריצות שלטונית. זהו גם חלק מנשמת אפה של דמוקרטיה.

שורה של התבטאויות ופעולות שנעשו בשבועות האחרונים מעלים חשש כבד לגבי כוונת הממשלה לכבד את כללי המשחק של דמוקרטיה. ראשית נשמעו דברים שחלקם מעוררי הלחלה כלפי זכויות מיעוטים. ובשבועות האחרונים אנו עדים לניסיון ישיר של הממשלה לשנות באופן דרמטי את המערכת המשפטית, מהלך שיגיע לשיאו ביום שני הקרוב עת יהיה ניסיון להעביר חוקים שבאופן פוטנציאלי יעניקו כוח בלתי מוגבל לממשלה. חשוב לציין בהקשר זה שכולנו מבינים ששינויים מסוימים נדרשים במערכת המשפטית. אך יש הבדל מהותי בין שינויים במערכת המשפטית והרס מוחלט שלה.

כל אוניברסיטאות המחקר, ללא יוצא מן הכלל, הביעו את התנגדותם לכל ניסיון של פגיעה בזכויות האדם, והוציאו הודעה משותפת שבה הביעו את חששן הכבד מהחקיקה המשפטית המוצעת כרגע. ולא בכדי. מדינות שבהן לא נשמרות זכויות אדם ויש עריצות שלטונית הן ככלל מדינות נחשלות שבהן גם הכלכלה, גם התרבות, וגם מערכת ההשכלה הגבוהה נפגעות באופן קשה. אנו שומרים בגאווה גדולה את ישראל כמדינה דמוקרטית ויהודית ולפתע המדינה היהודית-דמוקרטית נמצאת בסכנה מהסוג שלא חוונו עד כה.

ועם זאת, הנהלת האוניברסיטה העברית מודעת לכך שיש חלק בתוך הקהילה שאינו מסכים עם מה שכתבנו. ולכן, ניסינו עד כה להתנהל בצורה זהירה: מחד הבענו את עמדתנו בנושאים האלה בסדרה של מכתבים, חלקם בשיתוף עם אוניברסיטאות אחרות. ומאידך, התבטאנו במתינות וניסינו להימנע מעמדה חדה יותר של הנהלת האוניברסיטה תוך כבוד לעובדה שחלק מתוכנו אינו חש בנוח עם עמדות חדות בנושא המשפטי.

מה השתנה? ראשית, התקווה שיהיה דיון אמיתי על השינויים החוקתיים לצערנו התבדתה. חבילת החוקים הנוכחית שהיא, בעיני כמעט כל המומחים בנושא, שוות ערך להרס המערכת המשפטית מובאת לחקיקה ביום שני הקרוב. שנית, אנו רואים התבטאויות קיצוניות בצורה ממש יוצאת דופן שנאמרות על ידי פוליטיקאים, ואשר ניתן יהיה לבצעם אם השינוי החוקתי יעבור. הדוגמה אולי המחרידה ביותר הייתה של פוליטיקאי שדרש לכלוא את היועץ הממשלתי לשעבר בגלל שהעז להעריך שיש סכנה לשפיקות דמים במדינה בעקבות השינויים החוקתיים. אם החוקים המוצעים יעברו – הממשלה תוכל לכלוא אנשים כמו היועץ המשפטי לשעבר או כל אדם שיביע עמדות שאינן נושאות חן בעיניה כי לא תהיה מערכת משפטית שתוכל לאזנה. לטעמנו מובן מאליו שבמצב של סכנה כזאת אי אפשר להחריש.

לאור זאת, הנהלת האוניברסיטה העברית מעודדת את חברות וחברי קהילתה ליטול חלק בהפגנות כנגד החקיקה המשפטית ביום שני הקרוב, ובאופן יותר כללי להיות חלק מהמאבק הדמוקרטי כנגד הניסיון להפוך את ישראל למדינה שבה יש עריצות שלטונית וממשלה, בין אם מימין ובין אם משמאל, יכולה לעשות כרצונה ללא גוף שיאזן את כוחה. האוניברסיטה העברית גאה להיות חלק חשוב של מדינת ישראל וככזאת עליה לפעול בכל האמצעים הדמוקרטיים העומדים לרשותה כנגד איום על אופייה הדמוקרטי-יהודי של המדינה.

אנו ערים לכך שלא כל חברות וחברי קהילתנו מחזיקים בעמדה הזאת. לפיכך, כל המבחינים שאמורים להתקיים בעת ההפגנה יתקיימו כרגיל וכל הסטודנטים והסטודנטיות החפצים בכך יוכלו לקיים את המבחן כרגיל. כפי שנתב במכתב קודם, בכפוף להסכמת המרצים האחראים למבחנים הנערכים ביום הזה – כל הסטודנטים והסטודנטיות שרוצים להשתתף בהפגנות הנערכות באותו יום יהיו זכאים למועד מיוחד. בהוראת הממונה על השכר, חברות וחברי הסגל המנהלי זכאים להשתתף בהפגנה תמורת ויתור על יום חופש.

בברכה
אשר ותמיר

أعضاء مجتمع الجامعة العبرية الأعرّاء،

تمرّ علينا أيام عصيبة، فنحن في خضمّ أزمة مدنيّة يعتقد الكثيرون أنّها لم يسبق لها مثيل. ندرك جميعاً أنّ من حقّ الحكومة الجديدة، بل ومن واجبها النهوض بقضايا جديدة وتغيير القواعد المتبعة حالياً، حيث إنّ هذا جزءاً من جوهر الحياة الديمقراطيّة. ومع ذلك، فإنّ جانباً لا يقلّ أهميّة في أيّ حكومة، هو احترام القواعد الأساسيّة للعبة الديمقراطيّة، التي تشمل احترام حقوق الإنسان وحرّيّة التعبير، وتشمل نظاماً داخلياً للضوابط والتوازنات بين السلطات من أجل الحفاظ على حقوق الأقلّيّات ومنع الاستبداد من جانب السلطات، وهذا أيضاً جزء من جوهر الحياة الديمقراطيّة.

تثير سلسلة من التصريحات والإجراءات التي شهدناها في الأسابيع الأخيرة مخاوف جدية بشأن نيّة الحكومة فيما يتعلّق احترام قواعد لعبة الديمقراطيّة. خلال هذه الفترة، طرحت أمور تتعلّق بحقوق الأقلّيّات، بعضها يثير الاشمئزاز. في الأسابيع الأخيرة شهدنا محاولة مباشرة من قبل الحكومة لتغيير النظام القضائيّ بشكل كبير، وهي خطوة ستبلغ ذروتها يوم الإثنين المقبل، حيث ستكون هناك محاولة لإقرار قوانين من شأنها أن تمنح الحكومة سلطات غير محدودة. جدير بالذكر في هذا السياق، إنّنا جميعاً ندرك أنّ هناك حاجة إلى تغييرات معيّنة في النظام القضائيّ، لكن هناك فرق جوهريّ بين تغيير النظام القضائيّ، وتدميره بالكامل.

أعربت جميع جامعات الأبحاث، دون استثناء، عن معارضتها لأيّ محاولة لانتهاك حقوق الإنسان، وأصدرت بياناً مشتركاً أعربت فيه عن قلقها البالغ إزاء التشريعات القضائيّة المقترحة حالياً. وهذا لم يأت عبثاً، فالدول التي لا يُحافظ فيها على حقوق الإنسان وفيها استبداد من جانب الحكومة، هي على الأغلب دول متخلّفة يتضرّر فيها الاقتصاد، الثقافة ونظام التعليم العالي بشدّة. نحن نحافظ بفخر على إسرائيل بصفته دولة ديمقراطيّة ويهوديّة، وفجأة أصبحت الدولة اليهوديّة الديمقراطيّة في خطر من النوع الذي لم نشهده من قبل.

ومع ذلك، فإنّ إدارة الجامعة العبرية تدرك أنّ هناك جزءاً من المجتمع لا يتفق مع ما كتبناه. لذلك، حاولنا حتّى الآن توخّي الحذر: فمن ناحية، أبدينا موقفنا من هذه القضايا في سلسلة من الرسائل، بعضها بالتعاون مع جامعات أخرى، ومن ناحية أخرى، كانت تصريحاتنا معتدلة وحاولنا تجنّب موقف أكثر حدّة من قبل إدارة الجامعة، مع احترام حقيقة أنّ البعض منا لا يشعر بالارتياح من مواقف حادّة بشأن المسألة القضائيّة.

ما الذي تغيّر؟ أولاً، إنّ الأمل في أن يكون هناك نقاش حقيقيّ بشأن التغييرات الدستوريّة قد تبدّد للأسف. الرزمة الحاليّة من القوانين التي، في نظر جميع الخبراء في هذا الموضوع تقريباً، تعادل تدمير النظام القضائيّ، مطروحة لتشريعها يوم الإثنين. ثانياً، نشهد تصريحات متطرّفة للغاية يُدلي بها السياسيّون، والتي يمكن تنفيذ مضمونها إذا تمّ إقرار التغيير الدستوريّ. ربّما كان المثال الأكثر فظاعة هو سياسيّ يطالب بسجن مستشار حكوميّ سابق لأنّه جرّؤ على التقدير أنّ هناك خطر إراقة الدماء في البلاد في أعقاب التغييرات الدستوريّة. إذا تمّ إقرار القوانين المقترحة، فستكون الحكومة قادرة على سجن أشخاص مثل المستشار القضائيّ السابق، أو أيّ شخص يعبر عن آراء لا تروق لها، لأنّه لن يكون هناك نظام قضائيّ يمكنه موازنتها. في رأينا، من البديهيّ أنّه في حالة خطيرة مثل هذه، لا يمكن للمرء أن يصمّ آذانه.

في ضوء ذلك، تشجّع إدارة الجامعة العبرية أعضاء مجتمعها على المشاركة في المظاهرات ضدّ التشريع القضائيّ يوم الإثنين المقبل، وبشكل عامّ أكثر، أن يكونوا جزءاً من النضال الديمقراطيّ ضدّ محاولة تحويل إسرائيل إلى دولة فيها استبداد من جانب الحكومة، ويمكن للحكومة، سواء من اليمين أو من اليسار، أن تفعل ما تشاء دون هيئة توازن قوتها. تفخر الجامعة العبرية بكونها جزءاً مهماً من دولة إسرائيل، وبصفته كذلك، يجب أن تعمل بكلّ الوسائل الديمقراطيّة المتاحة لها ضدّ تهديد الطابع اليهوديّ الديمقراطيّ للدولة.

نحن ندرك أنّه ليس كلّ أعضاء مجتمعنا يتبنّون هذا الموقف. لذلك، سنجرى جميع الامتحانات التي من المقررّ إجراؤها في وقت المظاهرة كالمعتاد، وسيتمكّن جميع الطلّاب والطالبات الذين يرغبون في إجراء الامتحان كما هو مقررّ، من القيام بذلك. كما ورد في الرسالة السابقة، رهناً بموافقة المحاضرين المسؤولين عن الامتحانات التي سنجرى في هذا اليوم – يحقّ لجميع الطلّاب والطالبات الذين يرغبون في المشاركة في المظاهرات التي سننظّم في ذلك اليوم، الحصول على موعد خاصّ لإجراء الامتحان. بموجب أمر المسؤول عن الأجور، يحقّ لأعضاء هيئة التدريس وأعضاء الطاقم الإداريّ المشاركة في المظاهرة مقابل التخلّي عن يوم إجازة.

مع فائق الاحترام،
أشر وتمير

Members of The Hebrew University community,
These are difficult days for all of us. We are in the midst of a civil crisis that many of us believe is unprecedented. We all understand that it is the prerogative and even the duty of a new government to promote new policies and modify existing rules. This is part of the soul of democracy. Simultaneously, an equally important task of any government is to respect the fundamental rules of the game of democracy. This includes respect for human rights and freedom of expression and is comprised of a system of internal balances between the authorities to protect minority rights and prevent governmental tyranny. This is also part of the soul of democracy.

A series of statements and actions presented over recent weeks have raised serious concerns about the government's intention to respect the rules of the game of democracy. First, opinions were voiced, some of which were offensive to minority rights. And over recent weeks, we have witnessed a direct attempt by the government to dramatically change the legal system. This act will reach its peak this coming Monday when an attempt will be made to pass laws that would potentially grant unlimited power to the government. It is important to note in this context, that we all understand that certain changes are required in the legal system. But there is a fundamental difference between changes in the legal system and its complete destruction.

All the research universities, without exception, expressed their opposition to any attempt to violate human rights, and issued a joint statement in which they expressed their grave concerns about the currently proposed legal legislation. There is a reason to that. In countries where human rights are not preserved and where there is governmental tyranny, are generally backward countries where the economy, the culture, and the higher education system are severely damaged. We guard Israel with great pride as a democratic and Jewish state, and all of a sudden the Jewish-democratic state is in a kind of danger which we have never experienced before.

However, the management of The Hebrew University is aware that there is a part within the community that disagrees with our statement. Therefore, we have so far tried to proceed cautiously: on the one hand, we have expressed our position on these issues in a series of letters, some of which in collaboration with other universities. And on the other hand, we expressed ourselves with moderation and tried to avoid a stronger position of the university management while respecting the fact that some of us do not feel comfortable with strong positions on the legal issue.

What has changed? First, the hope that there would be a real discussion on the constitutional changes, unfortunately has not materialized. The current package of laws, which in the eyes of almost all experts on the subject, is equivalent to the destruction of the legal system, is being brought into legislation this coming Monday. Second, we are seeing very extreme statements presented by politicians, and which will be possible if the constitutional change is approved. Perhaps the most horrifying example was that of a politician who demanded the imprisonment of the former government's legal adviser because he dared to estimate that there was a danger of bloodshed in the country following the constitutional changes. If the proposed laws are passed - the government will be able to imprison people such as the former legal advisor or anyone who expresses positions that are not to its liking, because there will be no legal system that can listen. In our opinion it goes without saying that in such a dangerous situation it is impossible to remain silent.

In light of this, the management of The Hebrew University encourages its members and community members to take part in demonstrations against the legal legislation this coming Monday, and more generally to be part of the democratic struggle against the attempt to turn Israel into a state where there is a ruling tyranny and a government, whether from the right or the left, can do as it pleases without a body to balance its power. The Hebrew University is proud to be an important part of the State of Israel and as such must act with all the available democratic means, against a threat to the democratic-Jewish nature of the State.

We are aware that not all members of our community hold this position. Therefore, all the exams that are scheduled to take place during the demonstration will take place as usual and all students who wish to do so, will be able to take the exams as usual. As written in a previous letter, subject to the consent of the lecturers responsible for the exams held on this day - all students who want to participate in the demonstrations held on that day will be entitled to a special term. By order of the salary commissioner, members of the administrative staff are entitled to participate in a demonstration in exchange for a vacation day.

Best regards

Asher and Tamir